

Aan Provinciale Staten

DATUM	21-12-2021	NUMMER PS	Voegt de griffie toe
DOMEIN	Mobiliteit	COMMISSIE	Commissie
STELLER	Eelco van Ruiten	TELEFOONNUMMER	06 185 80 947
NUMMER	UTSP-2078813432-105032	PORTEFEUILLEHOUDER	Schaddelee

Onderwerp Statenbrief:

Afwegingskader fietsbruggen en -tunnels

Voorgestelde behandeling:

Ter informatie

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting

Op 21 december 2021 hebben wij het 'Afwegingskader fietsbruggen en -tunnels' vastgesteld. Dit afwegingskader biedt een handvat bij het maken van keuzes op welke locaties wel, of juist niet, een fietsbrug of -tunnel nodig is. Het afwegingskader omvat 13 criteria op basis waarvan kruisingen kunnen worden gescoord. Het gaat om veiligheidscriteria en criteria als aantallen fietsers, doorstroming verkeer, type kruispunt en uitvoerbaarheid. Zeventig locaties zijn vervolgens langs dit afwegingskader gelegd en hebben een score gekregen die inzicht geeft in de prioritering.

Inleiding

Op 11 december 2019 is in de Statenvergadering gesproken over de Donderbergrotonde. In dezelfde vergadering is in dit verband ook gesproken over een afwegingskader voor fietstunnels. Naar aanleiding hiervan is u toegezegd een afwegingskader op te stellen om op basis van inhoudelijke criteria inzichtelijk te maken op welke locaties in de provincie fietsbruggen- of tunnels op/over provinciale wegen wenselijk zijn en op welke wijze daarin geprioriteerd kan worden. Dit zodat op een meer afgewogen manier de besluitvorming over de inzet van beschikbare middelen kan plaatsvinden.

Om invulling te geven aan de eerder genoemde toezegging, hebben wij het 'Afwegingskader fietsbruggen en -tunnels op provinciale wegen' opgesteld. Dit afwegingskader gaan wij bij toekomstige vraagstukken gebruiken om te bepalen waar een studie naar een fietsbrug of -tunnel nodig is. Het opgestelde afwegingskader past goed binnen het uitvoeringsprogramma Fiets 2019-2023, waarin het project Verbetering van de oversteeklocaties N-wegen is opgenomen. Doel is om hiermee een bijdrage te leveren aan een vlot, veilig en comfortabel Regionaal fietsnetwerk binnen de provincie. Daarmee draagt het bij aan de ambitie om dé fietsregio van Europa te worden.

Toelichting

Op basis van het afwegingskader is ook in kaart gebracht waar belangrijke opgaven liggen voor ongelijkvloerse fietsoverstekten. Uitgangspunt voor het afwegingskader is het belang van een vlot, veilig en comfortabel Regionaal fietsnetwerk. Daarnaast wordt in het afwegingskader meegewogen of een ongelijkvloerse kruising gunstig is voor de doorstroming van OV of auto. Het betreft dus een integrale analyse. Het afwegingskader wordt uitgebreider toegelicht in bijlage 1.

Aan de hand van het afwegingskader zijn zeventig locaties gescoord met als resultaat een ranglijst. De score is een momentopname en de locaties zijn beoordeeld op basis van de situatie die gold in januari 2021. Er is geen rekening gehouden met eventuele plannen die er zijn voor een locatie. De top-14 uit deze ranglijst, met locaties die 19 punten of hoger scoren, wordt weergegeven in onderstaande tabel:

#	Weg	Kruising met	Nabij locatie	Score	MKBA opgesteld
1	N408	Ravenswade/Ravensewetering (zuidelijke oversteek)	Nieuwegein	26	Ja
2	N229	Burgweg	Odijk	22	Nee
3	N237	N238 zuid (Zandbergenlaan)	Huis ter Heide	21	Ja
4	N237	N238 noord (Dolderseweg)	Huis ter Heide	21	Nee
5	N228	Toerit A12 Utrecht (zuidelijke oversteek)	De Meern	21	Ja
6	N201	N212 (oversteek over N201)	Mijdrecht	21	Ja
7	N201	Toerit A2 Utrecht (westelijk van A2)	Vinkeveen	21	Nee
8	N199	N414 (Bisschopsweg)	Bunschoten	19	Nee
9	N226	Groene Zoom	Leusden	19	Nee
10	N237	Panweg (zuidelijk fietspad)	Bosch en Duin	19	Nee
11	N237	N237 (Panweg oostelijke oversteek)	Bosch en Duin	19	Nee
12	N221	Escherrotonde zuidelijke oversteek	Baarn	19	Nee
13	N237	N237 (Panweg westelijke oversteek)	Bosch en Duin	19	Ja
14	N226	Tuindorpsweg (oversteek over N226)	Maarsbergen	19	Nee

De locaties welke met behulp van het afwegingskader negentien punten of hoger scoren, zijn opgenomen in de 'Meerjarenplanning studies fiets, verkeersveiligheid en wegen' dat wij u op 21 december 2021 ook hebben toegezonden. Er is voor gekozen om te focussen op locaties met negentien punten of hoger, omdat uit de MKBA op hoofdlijnen blijkt dat de verhouding tussen kosten en baten bij deze locaties overwegend positief is. Ook is gekozen voor deze focus met het oog op beschikbare personele en financiële capaciteit voor (studie) projecten.

MKBA op hoofdlijnen

Voor grote infrastructurele provinciale projecten is de werkwijze om een maatschappelijke kosten-baten analyse (MKBA) uit te voeren. Voor vijf locaties uit de top-14 is een MKBA op hoofdlijnen uitgevoerd met de MKBA tool van de provincie Utrecht. Deze eerste analyse geeft een algemeen beeld van de verhouding tussen kosten en baten voor fietsbruggen of -tunnels op locaties die hoog scoren in het afwegingskader.

Voor het merendeel van de locaties kan op basis van deze MKBA namelijk worden gesteld dat:

- voor locaties waar er reistijd-baten voor het auto-/vrachtverkeer zijn, de maatschappelijke baten hoger zijn dan de kosten. Dat zijn in de praktijk locaties met verkeerslichten of gelijkvloerse kruisingen waar de fiets voorrang heeft op de auto.
- locaties waar enkel reistijd-baten en veiligheidsbaten voor de fiets zijn, niet snel positief scoren in een MKBA. Alleen bij grotere aantallen fietsers (> 5000-7500), meerdere fietsongevallen per periode van 5 jaar of een combinatie daarvan valt een MKBA positief uit.
- vanuit MKBA-oogpunt dus vooral kruispunten met verkeerslichten positief uit de analyse komen; dit omdat naast de fiets ook gemotoriseerd verkeer daarvan profiteert door kortere cyclustijden.
- enkel de baten voor de fiets en verkeersveiligheid niet opwegen tegen de kosten. Wanneer ook de baten voor motorvoertuigen worden meegenomen in de MKBA, dan wegen in de meeste gevallen de baten op tegen de kosten.

Een samenvatting van de resultaten wordt weergegeven in onderstaande tabel:

	Kostenindicatie	MKBA met motorvoertuigen		MKBA zonder motorvoertuigen	
		hoog	laag	hoog	laag
N408-Ravenswade	7,5 miljoen euro	1,7	1,39	0,51	0,47
N237-N238 (Zandbergenlaan)	7,5 miljoen euro	1,08	0,89	0,36	0,33
N228-oprit A12	5 miljoen euro	1,98	1,56	0,23	0,21
N201-N212	4 miljoen euro	1,68	1,32	0,17	0,15
N237-Panweg	7,5 miljoen euro	0,74	0,61	0,3	0,28

Tabel 1 - Samenvatting MKBA resultaten, met en zonder motorvoertuigen

Een getal hoger dan 1 wijst op een positieve verhouding tussen kosten en baten. Een getal lager dan 1 wijst op een negatieve verhouding tussen kosten en baten.

Het is belangrijk om de MKBA's aan te scherpen voordat investeringsbeslissingen genomen kunnen worden. Hiervoor zijn verdiepende studies nodig, omdat de inpassing van een fietstunnel complex is, mede vanwege een goede aansluiting op omliggende fietsinfrastructuur.

Lopende studies naar fietstunnels

In de afgelopen jaren zijn al op meerdere locaties op provinciale wegen (o.a. rond de N237) fietstunnels aangelegd. Door de hele provincie lopen momenteel verkeersstudies en - projecten op provinciale wegen en - fietsroutes waarbij de vraag aan de orde is of een fietsbrug of -tunnel nodig en haalbaar is. Het gaat om deze locaties:

Locatie	Voorgestelde maatregel	Fase
Rotonde N224-N226 bij Woudenberg (score 11, #58)	Ombouw van enkelstrooks rotonde naar turborotonde met fietstunnel	Studiefase is afgerond, besluit is genomen tot uitvoer (incl. fietstunnel)
Rotonde N225-N226 Donderberg bij Leersum (score 12, #51)	Ombouw van enkelstrooks rotonde naar turborotonde met twee fietstunnels	Studiefase, besluitvorming gepland in 2022
Spoorwegkruising N226 bij Maarsbergen (score 19, #14)	Ombouw gelijkvloerse spoorwegovergang naar auto- en fietstunnel onder spoorlijn Utrecht-Arnhem	Studiefase is afgerond, besluit is genomen tot uitvoer (incl. fietstunnel)
Rotonde N221 Poort van Baarn (score 19, #12)	Ombouw gelijkvloerse oversteek over de Wakkerendijk naar fietstunnel en mogelijk fietstunnel onder de Escherrotonde, afhankelijk van uitkomsten onderzoek m.b.t. fietsveiligheid	Studiefase, besluitvorming gepland in 2022
N201 (kruising met N212 en kruising met Singel Vreeland) (score 21, #6 en #7)	Oversteek op kruispunt met verkeerslichten vervangen door fietstunnel op beide locaties. Nog in studie in het kader heroverweging N201	Studiefase, besluitvorming gepland in 2022

Tabel 2 - overzicht lopende studies naar fietstunnels

In bovenstaand overzicht valt op dat de rotonde N224-N226 bij Woudenberg en de rotonde N225-N226 Donderberg bij Leersum relatief laag scoren. De verklaring hiervoor ligt in het feit dat, bij het scoren van de locaties met het afwegingskader, van de huidige situatie is uitgegaan. In beide gevallen gaat het om een enkelstrooks rotonde. De directe aanleidingen voor de lopende studies naar een fietstunnel op deze locaties zijn dan ook de (voorgestelde) maatregelen om de doorstroming van het gemotoriseerd verkeer te verbeteren.

Financiële consequenties

Aan dit afwegingskader zijn geen financiële consequenties verbonden. De studies die uitgevoerd gaan worden, leiden, bij een positief resultaat, tot een kredietaanvraag in de MeerJarenInvesteringsPlan Mobiliteit (MIPM). Afhankelijk van de hoogte van het krediet worden deze via de P&C-cyclus of separaat door u vastgesteld. De kapitaallasten die voortvloeien uit die kredieten dienen te passen binnen het daarvoor door uw Staten vastgestelde plafond aan kapitaallasten voor wegen, fiets en verkeersveiligheid. Dat plafond bedraagt momenteel € 10 miljoen per jaar.

Vervolgprocedure / voortgang

Provinciale Staten besluiten via het MIPM over de eventuele realisatie van afzonderlijke projecten en worden via de daarvoor ingerichte besluitvormingssystematiek geïnformeerd over de uitkomsten en voortgang.

Bijlagen

1. Bijlage 1 - Bijlage 1 - Afwegingskader fietsbruggen en -tunnels en werkwijze scoring
2. Bijlage 2 - Volledige lijst met 70 fietskruispunten

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen